Valiokunnan lausunto LiVL 25/2018 vp– U 82/2018 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (verkkoalustojen toiminnan avoimuus)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (verkkoalustojen toiminnan avoimuus) (U 82/2018 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- viestintäneuvos Kreetta Simola, liikenne- ja viestintäministeriö
- hallitusneuvos Liisa Huhtala, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtava asiantuntija Hannele Timonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- erikoistutkija Jarkko Vuorinen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- lakimies Asko Metsola, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- SCM Suomi Oy
- Uber Finland Oy

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio antoi 26.4.2018 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden edistämisestä verkossa toimivien välityspalveluiden yrityskäyttäjiä varten (KOM(2018) 238 lopullinen). Ehdotus liittyy digitaalisten sisämarkkinoiden strategian toimeenpanoon ja on yksi strategian väliarvioinnissa esitetyistä toimenpiteistä. Strategialla pyritään kehittämään sisämarkkinoiden toimintaa huomioiden digitaalisen toimintaympäristön vaatimukset.

Valmis
5.0

Valiokunnan lausunto LiVL 25/2018 vp

Valtioneuvoston kanta

Suomi katsoo, että talouden kasvun edellytyksiä tulee vahvistaa tehostamalla sisämarkkinoiden toimintaa ja hyödyntämällä digitalisaation luomia mahdollisuuksia. Eurooppalaisen lainsäädäntöympäristön tulee olla kilpailukykyinen ja innovatiivisen yritystoiminnan kehittymistä tukeva myös nopeasti muuttuvassa digitaalisessa toimintaympäristössä.

Suomi suhtautuu myönteisesti asetusehdotuksen tavoitteisiin luoda tasapainoinen sääntelykehys sekä verkkoalustatoimijoille että alustoja liiketoiminnassaan hyödyntäville yrityksille. Lähtökohtaisesti digitaalisen toimintaympäristön sääntelyn tulisi perustua yleissääntelylle. Suomi kuitenkin pitää asetusehdotusta perusteltuna ja suhtautuu siihen myönteisesti, koska verkossa toimivien välityspalvelujen yrityskäyttäjien kohtaamiin ongelmiin, kuten sopimusehtojen avoimuuden ja oikeussuojakeinojen puutteisiin, ei ole mahdollista puuttua riittävän laajasti sisämarkkinoilla esimerkiksi kilpailu- tai kuluttajansuojalainsäädännön keinoin. Asetuksella vahvistettaisiin toimijoiden välistä luottamusta ja toimintaympäristön ennakoitavuutta.

Suomi katsoo, että komission omaksuma lähtökohta, jossa lainsäädännöllä lisätään avoimuutta ja korostetaan alan itsesääntelyn merkitystä, on kannatettava. Asetuksessa ei rajoiteta sopimusehtojen käyttöä vaan velvoitetaan verkkoalustat sisällyttämään sopimusehtoihin yrityskäyttäjän kannalta keskeiset ehdot selkeästi ja avoimesti sekä ilmoittamaan ehtojen muutoksista muutoksen merkittävyyden vaatimalla tavalla. Asetus lisää avoimuutta ja toimintaympäristön ennakoitavuutta markkinoiden toimivuutta tukevalla tavalla. Suomi tukee myös komission ehdotusta siitä, että asetuksen velvoitteiden rikkominen kuten avoimuusvelvoitteen noudattamatta jättämisen arviointi tai sopimusehdon selkeyden arviointi jää toimivaltaisten tuomioistuinten tehtäväksi.

Tavoite sisämarkkinoiden hajautumisen ehkäisemisestä luomalla yhtenäinen säädösympäristö on tärkeää niin verkkoalustoille kuin yrityskäyttäjille. Tavoite säädösympäristön selkeydestä ja yhtenäisyydestä tulee pyrkiä turvaamaan neuvotteluissa. Lisäksi Suomi pitää ehdotettua sääntelyn tasoa riittävänä eikä katso pidemmälle menevää sääntelyä tarpeellisena. Suomi pitää kuitenkin tärkeänä, että komissio jatkossakin seuraa digitaalisten markkinoiden kehitystä. Neuvotteluissa on lisäksi varmistettava, että sääntely ei estä/vaaranna toimintansa aloittavien verkkoalustojen toimintaa. Suomi pitää perusteltuna, että velvoite sisäisten valitustenkäsittelyjärjestelmien luomiseksi ei koske pienyrityksiä.

Asetuksen soveltamisalaa on neuvottelujen kuluessa pyrittävä selkeyttämään. Erilaisten digitaalisten palveluiden ja palvelukokonaisuuksien nopea kehittyminen ja monimuotoisuus on pyrittävä huomioimaan niin, että soveltamisala on mahdollisimman selkeä ja ottaa huomioon erilaiset palvelukokonaisuudet. Suoraan sovellettavan asetuksen säännösten selkeyteen on lisäksi kiinnitettävä huomiota paremman sääntelyn periaatteiden mukaisesti. Lisäksi asetuksen yhteensopivuus muun lainsäädännön kanssa tulee varmistaa.

Suomi pitää epätoivottavana kehityksenä riidanratkaisua koskevien erillissäännösten sisällyttämistä sektorikohtaisiin säädöksiin. Suomi tukee kuitenkin ehdotukseen sisältyvää tavoitetta, että valtaosa yrityskäyttäjien alustayritysten toimintaa koskevista valituksista voitaisiin ratkaista alustayritysten sisäisissä valitustenkäsittelyjärjestelmissä. Suomi pitää tärkeänä, että valitustenkäsit-

telyjärjestelmät toimivat asiasianmukaisesti ja tehokkaasti. Lisäksi on tärkeää, että valituksen tekijälle ilmoitetaan käsittelyn tuloksista yksilöllisesti ja selkeästi.

Järjestöjen ja julkisten elinten kanneoikeutta koskeva artikla vastaa perusteiltaan Suomen voimassa olevaa lainsäädäntöä. Kyseessä on kansallisen lainsäädännön mukaisesti perustetun etujärjestön tai viranomaisen oikeus kieltokanteen nostamiselle. Ehdotus ei sisällä oikeutta vahingonkorvauskanteen nostamiselle. Sovittelua koskevien säädösten osalta on tärkeää varmistaa, ettei asetus edellytä julkisin varoin rahoitettavien sovittelupalvelujen järjestämistä. Sovittelun tulee aina olla vapaaehtoista. Lisäksi sovittelun ei tule olla missään tilanteessa esteenä asian viemisestä tuomioistuimen ratkaistavaksi eikä sovintosopimus voi olla suoraan täytäntöönpanoperuste.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Asiantuntijakuulemisessa asetuksen sisältöä on pidetty erittäin tärkeänä erityisesti pienten yritysten oikeusturvan ja tasa-arvoisuuden kannalta. Asetusta on pidetty hyvin laadittuna ja sen on katsottu kattavan olennaiset asiat. Valiokunta pitää tärkeänä, että neuvottelujen edetessä asetuksen soveltamisalasta tulee mahdollisimman selkeä ja säännöistä tulee yhdenmukaiset. Tulee myös välttää jo olemassa olevan EU:n lainsäädännön kanssa päällekkäistä sääntelyä.

On pidetty tärkeänä, että EU varmistaa yritysten tasapuolisen kohtelun ja palveluiden innovatiivisen kehittämisen. Valiokunta pitää hyvänä, että Suomen tavoitteena neuvotteluissa on varmistaa, että sääntely ei estä eikä vaaranna toimintansa aloittavien verkkoalustojen toimintaa.

Asetusehdotuksen mukaan sitä sovelletaan kuuden kuukauden kuluttua julkaisemisesta, mikä on asiantuntijakuulemisen mukaan riittämätön aika asetuksen velvoitteiden täyttämiselle. Valiokunta korostaa, että välityspalveluiden tarjoajille tulee antaa riittävä aika toteuttaa asetuksesta aiheutuvat velvoitteet ja järjestelmät. Tämän vuoksi siirtymäajan tulee olla kuutta kuukautta pitempi.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 17.10.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ari Jalonen sin
varapuheenjohtaja Markku Pakkanen kesk
jäsen Mikko Alatalo kesk
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Suna Kymäläinen sd

jäsen Mia Laiho kok
jäsen Mats Löfström r
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Satu Taavitsainen sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Sofia Vikman kok
varajäsen Kauko Juhantalo kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker